

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:
 Egész évre . . . . . 5 frt — kr.
 Fél évre . . . . . 2 frt 50 kr.
 Negyed évre . . . . . 1 frt 25 kr.

Felélős szerkesztő: Társ-szerkesztő:
Dr. Prok Gyula. Sztompák Jenő.
 Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.

Hirdetéseket és előfizetéseket
 elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza, iskola-utca 13-ik szám.
 Egyes szám ára 10 krajczár.

A „Nemzeti szövetség” Nyiregyháza.

Az utóbbi időben sűrűn találkozhatni a napi sajtóban a „Nemzeti szövetség” nevével, amint az ország nagyobb városaiban fiókokat alapít, s azoközben maradandó hatású propagandát csinál egy magasztos gondolatnak, amely ez ideig csodálatosképen el volt hanyagolva nemzetünk által.

Rövid néhány évvel ezelőtt alakult meg az ország fővárosában ez az egyesület. Kezdeményezői a szellemi és vagyoni arisztokrácia legelőkelőbbjei voltak. Az ifju egyesület célját akként körvonalozta, hogy feladata leendő éberséges, hazafias gondolkodást és érzést terjeszteni, napi és pártpolitikától, vallás, nemzetiségi és osztálykülönbségtől független nemzet utján közremunkálni a társadalmi egységet és rendet zavaró okoknak és ezek hatásainak megszüntetésében. Vagyis más szóval az egyesület tevékenységének körébe az egységes nemzeti szellem ápolása, létesítése s a hazafias érület ébrentartása tartozik.

A cél megjelölése is teljesen elegendő ahhoz, hogy az egyesület iránt az egész magyar nemzet osztatlan rokonszenvével adózzék, s hogy törekvéseiben hathatósan támogassa, nem csupán azért, mert benne és általa

— hogy úgy mondjuk — a nemzet fajsúlyának növekedését várhatjuk, de főképp azért, mert a mindinkább hanyatló nemzeti közérület mesterseges gyámolításra, folytonos ébrentartásra szorul.

Aktiv és napi politikai célja e szerint az egyesületnek nincs. Politikai pártok, avagy társadalmi irányokkal közösségben nem áll. Politikai színezete és jelentősége tehát csak annyiban van, hogy a nemzet egyéni vonásainak minél határozottabb kidomborítására, a magyar nemzeti szellemnek, mint egyedül hivatásos uralkodó politikai gondolatnak általánosítására törekszik.

Az egyesület eszköze, majdan kitűzött céljának biztosítója: a nemzet összességének — vagy legalább is a magyarságnak hiánytalan bevonása a lobogója alá. És ezzel a „Nemzeti szövetség” célja kettős irányba vezet. Egyrészt a magyarság erősítése felé, másrészt a magyarság egységes erejének az ország nemzetiségeire való ethikai r nehezítésével a nemzeti egységet megbontó okok eloszlátása felé.

A „Nemzeti szövetség” vázlatos jellemzése is meggyőző arról, hogy létjogosultsága nemes és tökéletes főképp nemzetünk mai viszonyaink

között, midőn a hazafiai érzelmmel telt magyar lélek elborulva kénytelen szemlélni azt az élesre fejlődött áldatlan viszálkodást, amelyet az ország egyes vidékein számbeli túlsúlyban levő nemzetiségek a magyar nemzeti szellem és uralma ellen az utóbbi időben szítottak. Ebben a vonatkozásban aztán a „Nemzeti szövetség” célja védelmi jellegű a nemzetiségek jogosultán igényei ellen, s hódító ugyanazon igényekkel szemben.

Mindenesetre a magyar faj hatalmas közömbösségének egyik hatalmas bizonyítéka, hogy ez a szövetség csak most jött létre, amidőn a századok nagy megrázkódtatásait dicsőséges ellenállással végig küzdő magyar nemzeti szellem egységének erejét a különböző nemzetiségek külön-külön jelentéktelen élénksége kezdi veszedelmesen fenyegetni. Az olasz „Irridenta,” avagy az oláh „Liga” kevésbé kényserítő körülmények között már évtizedek óta sikerrel védi és terjeszti a maga nemzeti szellemét, pedig sem egyiknek, sem másinak annyira és oly hatalmas belső ellenséggel harcba keverednie nem kellett, mint a milyennel a magyar nemzeti szellemnek már nagyon régen kellett volna önfentartásának és kizárólagos uralmának érdekében.

A „NYIREGYHÁZA” TARCZÁJA.

Zivataros ój.

Mark Twain.

— Bizony uram, — folytató Williams ur — mert már javában beszélt — a villám-tól való félelem az ember egyik legnagyobb gyöngéje. Többnyire a nőket lepi meg, meg a kis kutyákat, sőt olykor a férfiakat is. És az a különös benne, hogy a kit egyszer utólr, azt semmiféle rábeszéléssel, vagy korhollással nem lehet megnyugtatni. A nő, a ki magával az ördöggel is farkasszemet mer nézni, vagy teszget, az egértől sem ijed meg, még az is nyugtalankodni kezd és megretten, ha villámlik.

— Tehát, a mint már mondtam önnek, felébredtem, mikor a félnék, elfojtott „Mortimer! Mortimer!” kiáltás füleimhez hatott. S mihelyt egy kissé összeszedtem magamat, kiszóltam a sőtöbbsé: „Te vagy az Evangeline? Mi bajod? Hol vagy?”

— Csukd be az ajtót. Szégyeld magad, hogy ilyen zivatar alkalmával ily nyugodtan tudsz aludni.

— Hogy szégyelhetném magam, mikor alszom. Ez lehetetlen Evangeline. Az ember nem szégyelheti magát akkor, mikor alszik.

— Meg se próbáltad Mortimer. Jól tudom, hogy meg se próbáltad! — veté vissza halk zokogással a feleségem.

Az ajkamra toluó éles választ elnyomtam, mert szepegése megindított. „Sajnálom szívem, igazán sajnálom. No halgas, fekdülj le és —”

— Mortimer!

— Szent Isten, mi bajod drágám?

— Csak nem vagy még az ágyban?

— Mért ne volnék? Persze, hogy ott vagyok.

— Rögtön felkelj! Ugy hiszem, hogy legalább gyermekeid kedvéért gondolnál egy kissé az ételleddel, ha már magadért nem teszed.

— De édes lelkem —

— Egy szót se Mortimer! Jól tudod, hogy zivatar alkalmával sehol sem veszedelmesebb, mint az ágyban. Minden könyv ezt tanítja. És te mégis fekvé maradsz.

— Nyugodjál meg Evangeline, hiszen már nem vagyok az ágyban, hanem — Szavamat most hirtelen villámlás, nőmnek felig elfojtott, ijedt sikoltása és erős mennydörgés szakította félbe.

— Látod, ez a büntetés! Oh Mortimer, hogy lehetsz oly istentelen, ilyenkor esküdni . . .

— En nem esküdöttem. És ez semmi esetre sem büntetés. Mert ugy is megtörtént volna, ha egy szót sem szólok. Jól tudod, Evangeline, vagy legalább jól tudhatnád, hogy ha a légkör villamossgal megteleik, akkor . . .

— Igen, csak magyarázgat most, csak magyarázgat! Föl nem foghatom, hogy be-

szélhetsz így, mikor tudod, hogy a házon villámhárító nincs és szegény nőd meg gyermekeid végképpen ki vannak szolgáltatva a sors kegyelmének. Mit csinálsz már megint? Ilyen időben gyufát gyujtani . . . Megbolondultál?

— Az ördögbe is, asszony, mi baj lehet ebből? Hisz oly sötét van itt, mint egy gonoszterv lelkében és . . .

— Fújd el! Azonnal elfújd! Mindnyájunkat föl akarsz áldozni? Jól tudod, hogy semmi sem vonzza annyira magához a vilámot, mint a viláosság. (Pssss . . . Bumbumbum!) Ah, látod, mit tettél?!

— Nem, egyáltalán nem látom, hogy mit tettem! Azt még megengedem, hogy a gyufa magához vonhatja a vilámot, de azt tudom, hogy elő nem idézheti. És ez, az ördögbe is, nagy különbség.

— Szégyeld magad. Mortimer! Itt állunk a halál küszöbén és ez ünnepélyes pillanatban káromkodol. — Talán nem is . . .

— Mi?

— Imádkoztál az este?

— Ig . . . akartam, de éppen eszembe jutott, hogy ki kell számítanom, hogy mennyi tizenkészer tizenhárom és . . .

(Pss! Bumbumbum! Bumbumbr!)

— Jaj, végünk van! Se irtalom, se kegyelem! Hogy is tudtál ilyen időben erről megfeledekezni?

— De hiszen egy felhő sem látszott az égen, a mikor lefeküdtünk. Igazán nem szép,

A multak eme bosszúzó mulasztását van hivatva helyre pótolni a „Nemzeti szövetség” békeesélyes uton, gyöngéd eszközökkel, és amaz igazságos hit terjesztése által, hogy az ország ereje, nagysága és jóéte a magyar nemzeti szellem általános uralmának biztosításától függ.

A „Nemzeti szövetség” az egész országból föl hívja a magyar nép tartalék erőit, hogy elhelyezze azokon a vidékeken, amelyek még nincsenek megnyerve a magyar nemzeti szellem magaszto gondolatának.

Hírét vesszük, hogy a „Nemzeti szövetség” készül Nyiregyháza és fiókot állítani s hogy társadalmunk legkimagaslóbb egyéniségei ajánlották a buzgalmukat a fiók egyesület létesítéséhez. Ugy tudjuk, hogy közreműködésüket készséggel megígérték: Báró Feilitzsch Berthold főispán, Megyeri Géza kuriai bíró, a kir. törvényszék elnöke, Somogyi Gyula kir. közjegyző stb. Ezeknek az uraknak az elhatározása feltétlen biztosítékot nyújt a tekintetben, hogy a „Nemzeti szövetség” Nyiregyházi fiókja rövid idő alatt kibontja tevékenységének lobogóját.

Szíves örömmel és lelkesedéssel üdvözöljük a „Nemzeti szövetséget” Nyiregyháza. — Hazafiúi érzelmeink szunyadó energiája tőle várja felébresztését, másrészt arról is biztosíthatjuk a „Nemzeti szövetséget,” hogy a nyiregyházi hazafias érzelmei a várakozásnak megfelelő lelkesedéssel fog sorakozni a szövetség nemes célja köré.

Közügyek.

— Föld és házbirtokosok figyelmébe. Értesitem a Nyiregyháza városában és határában ingatlanul bíró tulajdonosokat, hogy a

hogy annyira felfujod a dolgot, mikor ugyanis ritkán fordul elő. Négy év óta, a mióta a földrendést okoztam, nem feletem el imádkozni.

— A sárgalázról megfeledezel?

— Miért akarod mindig a sárgalázrt is rám disputálni? Ez igazságtalanság. Kábel nélkül nem is táviratozhatsz [Memphisbe. — Hogy érhet akkor az én csekély mulasztásom odáig? A földrendést még magamra vállalom, mert az közelünkben történt; de akaszszanak fel, ha azért is felelőssé tehetnek, hogy a . . .

(Psss! Bumbrrrrbumbum! Bum!)

— Oh, Istenem! Oh jaj, én Istenem! Bizonyos, hogy lecsap nálunk, Mortimer. — Nem érzük meg a reggelt. Be kellene látnod, hogy káromló szavaid — Mortimer!

— Nos, mi az megint?

— Hangod ugy cseng, mintha — csak nem állsz talán a kályha mellett?

— Gonosz szándékom éppen oda vezet.

— Azonnal elmenj onnan! Ugy látszik, hogy el akarsz pusztítani mindnyájunkat. Hát nem tudod, hogy semmi sem vonzza ugy a villámot magához, mint a nyitott kályha. Oh egek! Meg nem érem a holnapot.

— Az Istenért, mit csinálsz?

— Ruháimat keresem.

— Hozzákj ne nyulj! Ebben az időben még öltözködni akarsz? A tudósok mind azt állítják, hogy a gyaipj nagyon jó villámvezető. Istenem, Istenem! Nem elég, hogy

debreczeni m. kir. V-ik kerületi kataszteri helyszíni felügyelőség Nyiregyháza város részletes felmérés alapján készült új kataszteri tekkönyvet egyéni birtokveit és azok összeállítását megküldvén, ezen munkálatok a városi adóhivatalban a földadó kataszter nyilvántartásáról szóló 1885. évi XXII. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 1885. évi 45055. számú utasítás 49. és 216. §§-ai értelmében a folyó 1898. évi június hó 8-ától a folyó év július hó 8-áig terjedő 30 nap alatt közzemlére kitétek. Figyelmeztetem tehát az érdekelt birtokosokat, hogy az említett munkálatokat a kitűzött határidő alatt megtekinthetik s birtokaiknak netaláni sérelmes felvétele, nevezetesen pedig a birtokbejegyzés helytelensége, a földrészelek terfogatá, valamint a művelési ág és osztályba sorozása ellen szóval vagy írásban felszólalhatnak. Nyiregyháza, 1898. június hó 7. Benes László, polgármester.

— Adófizetők figyelmébe. A nyiregyházi kir. pénzügyigazgatóság a városi adóhivatalnál a rendes évi hivatalvizsgálatot kiküldöttje által megkezdvén, felhívhatk mindazon adófizetők, akiknek bármely irányban panaszuk volna, hogy azoknak bejelentése céljából a városi adóhivatalban e hó 10-én és 11-én a délelőtti hivatalos órák alatt adókönyvecskéikkel együtt jelentkezzenek.

A villamos vasutról.

Mióta hire futott, hogy a „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” című cég Nyiregyháza az államvasutak pályaudvarától a városon keresztül a Sóstói villamos vasutat akar építeni, könnyen érthető érdeklődéssel vár a közönség minden újabb hírt, amit erről a vasutól olvashat vagy hallhat.

Most megint egy újabb lépésről adhatunk tudósítást, amelylyel a vasut a megvalósuláshoz minden valószínűség ismét közelebb jutott, ha ugyan az engedélyes cég és a város közötti fenforgó differenciák megoldása sikerül.

A tényállás kellő megvilágítása céljából kénytelenek vagyunk az eddigi előzményeket is kissé felfrissíteni olvasóink emlékezetében.

A vasutat felépíteni szándékozó részvénytársaság a mult év nyarán kért és kapott engedélyt a villamos vasut előmunkálataira, mire aztán elkészítette a szükséges előzetes

életünket ilyen természeti események veszélyeztetik, neked még azonfelül mindent el kell követned a veszély nagyobbítására. — Ah, ne énekelj hát! Hogy jut eszedbe ilyenkor énekelni?

— De hát mi rossz van ebben?

— Mortimer! Nem egyszer, de szászor megmondtam már, hogy az ének idéz elő légmozgást és ennek folytán a villamos fluidum. — De az Isten szerelmére, mért nyitod ki az ajtót?

— Csak nincs ebben semmi rossz?

— Semmi rossz? A halál! A ki csak a legcsekélyebb mértékben is figyelemmel kísérte az efféle dolgokat, jól tudja, hogy a légvonat egyenes hivatatója a villámnak. Csukd be jól és siess, mert különben veszve vagyunk. — Mortimer, mit csinálsz?

— Semmit. A mosdóhoz megyek. Nagyon forró a levegő. Megmosdom.

— Na, annyi szent, hogy azt a csepp eszedet is elvesztetted, a mi még volt. Tíz eset közül ötvenszer a villám a vízbe szokott besujtani. Ah, látom már, hogy semmi sem szabadít meg bennünket a haláltól. — Azt hiszem, hogy . . . Mi az megint, Mortimer?

— Egy átko . . . egy kép. Levartem a falról.

— Bizonyosan, közvetlenül a fal mellett állasz. No, de ez már mégis csak halálatlan! Hát nem tudod, hogy nincs jobb villámvezető a falnál? Rögtön elmenj onnan! Közeledni a falhoz és átkozódn! Oh, hogy

tervetek, s azok alapján a közigazgatási bejárás engedélyeztetvén, ez a mult év szeptember havában meg is tartott.

A közigazgatási bejárásnál létrejött, lapunkban annak idején részletesen ismertetett megállapodásokat a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyván, felhívta az építésre vállalkozó céget és Nyiregyháza városát, hogy az úgynevezett „területhasználati szerződés”-t kössék meg.

A cég erre a megkötendő területhasználati szerződés tervezetét elküldte a városhoz. Amde abban a vasut helyi érdekűnek (vicinalisnak) volt minősítve, s mint ilyenre szözlottak a feltételek is. A város pedig feltételül már kikötötte azt, hogy a vasut ne helyi érdekű, hanem közúti legyen. A kettő között ugyanis a többek között meg van az a lényeges különbség is, hogy a vicinalis vasut az engedélyezés idő lejártával az állam tulajdonába megyen át, a közúti vasut ellenben a városéba. Ezt szem előtt tartva, a tanács és a képviselőtestület kebeléből kiküldött bizottság a vicinalis jellegű vasutra vonatkozó szerződés tervezetnek tárgyalásába bele sem bocsátkozva, vissza adta azt a cégnek.

A cég erre elkészítette a közúti jellegű vasutra vonatkozó szerződés tervezetét, s azt a mult szombaton juttatta Benes László polgármester kezébe, jelezve, hogy a szerződés feltételeinek tárgyalására a cég képviselője e hó 7-ikén Nyiregyháza érkezik.

Benes László polgármester a szerződés feltételeinek tárgyalására kiküldött bizottság tagjait 6-án délután 4 órára érkekezletre hívta össze a városháza tanácstermébe.

Az új, közúti jellegű vasutra vonatkozó szerződés feltételei azonban az előbb bemutatott, de visszautasított, vicinalis jellegű vasutra vonatkozó szerződés feltételeitől lényegesen eltérnek.

A vicinalis vasutra vonatkozó szerződés-tervezetben ugyanis az engedélyes cég a várostól nem kívánt egyebet, csupán az elfoglalandó terület díjtalan átengedését és az engedély időtartamának első huszonötévére a községi pótdáktól és a közvetvám alóli mentességet.

A közúti jellegű vasutra vonatkozó szerződés-tervezetben mindenekelőtt azt kívánja, hogy az engedély időtartama 75 évben, vagyis 1972. év február 1-ig terjedőleg álla-

is lehetsz olyan istentelen és hogy döntheted családodat ilyen veszélybe . . . Mortimer! Ugy igazítottad-e párnáidat, mint a hogy megmondítam?

— Nem. Elfelejtettem.

— Elfelejtetted? . . . Ez életedbe kerül.

Ha a szoba közepére, a padlóra ágyaztál volna és ott feküdnél, most mentve volnál. Jöjj ide, azonnal jöjj ide, mielőtt még valami új bolondságot követnél el.

Megkísértém, hogy hozzájussak; de a zárt és kettőnk számára szük fölkeben majd megfultam. Lihegve kijöttem tehát. — Ném kiszólt hozzám: Mortimer, valamit csak mégis kell tennünk a megmaradásunkra! Add ide azt a tudományos könyvet onnan a polczról és a gyertyát. De meg ne gyujtsd! Majd én próbálom meg. Abban a könyvben van néhány utasítás az ilyen alkalomra.

Egy virágtartó és néhány apró csecsebecse árán sikerült a könyvet átadnom. Ó nagysága most neki készülődött, hogy világot gyujtson. — Ezalatt pár perczig békeségben maradtam, de aztán megint megszóllt:

— Mortimer, miféle zaj az?

— A macska —

— A macska? Borzasztó! Fogd meg és zárd be a mosdó-szekerénybe. Siess lelkem, mert a macska tele van villámossággal. Meg fogok öszülni ennek az éjszakának az ijedelmeitől.

pittassék meg. A város részére ugyan az 1935-ik évtől kezdve biztosítatnak az a jog, hogy a vasutat megválthassa, a becserélt és ennek a hátralevő évekhöz képest több, illetve kevesebb %-ának hozzá, illetve leszámításával megállapítandó költségéért.

Ezen kívül — csak a fontosabbakat említhük fel — a vasút részére az 1935. év végéig terjedő időre községi pótdadó és kövezetvám alóli mentességet kíván s egyúttal azt is kiköti, hogy a villamos világításra vonatkozó s a „Nyiregyházi villamossági részvénytársaság”-gal fenálló 50 évre kötött szerződés is ugyanezen 75 évig, vagyis 1972. febr. 1-ig hosszabbíttassék meg s a világítási vállalat részére is adassék meg a községi pótdadó és kövezetvám alóli mentesség az 1935-ik év végéig.

A hétfőn délután 4 órára összehívott értekezlet este 8 óráig tanácskozott a szerződés egyes pontozatai fölött s tanácskozásának eredménye a főbb pontokra nézve az lett, hogy egy felől a vasút engedélyezési időtartamát más városokban már létesített villamos közúti vasutakéhoz viszonyítva is, soknak találta, úgyszintén soknak találta a községi pótdadó alóli mentesség időtartamát is, — a villamvilágítási szerződés időtartamának meghosszabbítását, illetve a két szerződésnek egymással kapcsolatba hozatalát pedig teljesen mellőzendőnek.

A czég megbízottjaival: *Gélyi Ármin* igazgatósági taggal és *dr. Kovács Elek* kir. közjegyzővel kedden délelőtt 9 órakor kezdődtek meg a közös tárgyalások. Minthogy azonban a bizottságba a képviselőtestület által kiküldött Somogyi Gyula megbízatásáról lemondott, Halasi János pedig távol volt, a bizottság *Martinyi József* és *Flegman Lipót* képviselői tagokat kérte fel a tanácskozásokon való részvételre.

Mindjárt a tárgyalások kezdetén az a kardinalis kérdés került szőnyegre, hogy az engedélyezési időtartam hány évben állapíttassék meg, s hogy a villamvilágítási szerződés tartamának meghosszabbítása, illetve a világítási szerződésnek a vasútra vonatkozó szerződéssel kapcsolatba hozatala elkerülhető volna-e, vagy sem?

A csaknem délig elhuzódott, széles merdében folyt érdekes vita folyamán az engedélyes czég képviselői ismételen kifejtették

És újra hallottam elfojtott zokogását. Neki indultam, hogy megfogjam a macskát. Székeken, kemény szegletű butorokon keresztül-kasul botorkálva, feldöntöttem és összetörtém négyzáz dollár ára holmit, de a macskát megfogtam és a szekrénybe zártam. A fülkéből most újra hangok hallatszottak:

— Azt mondja e könyv, hogy legbiztosabb ilyenkor a szoba közepén egy széken állani. A széklábak rossz vezetőkre helyeztessenek, tehát üvegdényekbe állítsd őket. Ah, hallod-e? Siess az istenért mielőtt a villám ideér.

Neki indultam tehát poharakat keresni. Végre kezembe kerítettem négyet, miután a többit sietségemben mind levertem. — Most elszigeteltem a széklábakat és vártam a további utasításokat.

— Mortimer, azt mondja ez a könyv, hogy: „Zivatar alkalmával kulcsok, órák, gyűrűk távoltartandók; valamint oly helyek, ahol fémek egymás mellett fekszenek, vagy más fémekkel összekötve, mint például: takaréktűzhelyek, rácszatok kerülendők, stb.”

— Vigye el az ördög, magam sem tudom. Kissé homályos előttem a dolog. Ezek a tudós könyvek mind ilyenek. Különbözik azt hiszem, hogy ez a szabály dativusban áll, de egy kevés accusativus is van benne. Ugy gondolom, azt akarja mondani, hogy fémekkel vegyük magunkat körül.

— Igen, így kell lenni. A józan ész is ezt diktálja. Hiszen látjuk a villámhárítónal.

és kijelentették, hogy a két szerződésnek egymással való kapcsolatba hozatala nélkül az engedélyes a vasút építésébe semmi szín alatt bele nem mehet, minthogy a két vállalat csak együttesen állhat fent. Az engedélyezési időtartam némi mérséklése ugyan talán kivethető lesz a részvénytársaságnál, de a villamvilágításra vonatkozó szerződés a villamos vasútra vonatkozó szerződés időtartamáig okvetlenül kiterjesztendő, a város ezen engedményével szemben állván a czég által nyújtandó azon előny, hogy egy 300,000 forintnál többre kerülő villamos vasúttal együtt jut a város tulajdonába az engedélyidő lejártával a világítási vállalat.

Végleges megállapodásra a tárgyalások természetesen annál kevésbé vezettek, mert a czég megbízottjai sem nyilatkozhattak véglegesen a czég megkérdezése nélkül a város részéről előterjesztett kívánalmakra. A város képviselői azonban kijelentették, hogy ha a két szerződés kapcsolatba hozatalát a nyert felvilágosítások után a maguk részéről nem ellenzik is, az engedélyezési időtartam a czég által kívánt 75 év helyett 60 évben állapítandó meg.

A délben megszakított tárgyalásokat délután folytatták tovább, amikor is a város részéről a részletekre vonatkozó kívánások terjesztettek elő.

Ezeket a kívánásokat egyébiránt a város irásban is közölni fogja az engedélyes czéggel s a czég akkor fog azokra érdemlegesen válaszolni.

Hírek.

— **Lelkészi kinevezés.** Ó Felsője *Béres János* leveleki esperes-plébánost a munkácsi gör. szert. kath. székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

— **A századvég egyházi megünneplése.** *Vaszary Kólos* hercegprímás a jelen eszázad végének egyházi megünneplését határozta el. E célból 50 főgyházamegyei papból álló bizottságot nevezett ki. A hercegprímás annál is inkább kívánja a század végének s az új század kezdetének egyházi megünneplését, mivel ugyanakkor ulti a magyar kath. egyház 900 éves fordulóját.

— **Junius 8.** Verőfényes tavaszi napon három nemzeti színű zászlót lengetett a tova

Vedd fel a tűzoltósisakodat, Mortimer, az jócskán be van borítva fémmel.

Megtettem.

— Most még a lábaidat is meg kell övönd. Kérlek, kösd fel a sarkantyuidat.

Ezt is megtettem némán, alig elfojtható indulattal.

— Mortimer, azt is mondja e könyv, hogy: „Zivatar elebe harangozni, — mint-hogy a harang, valamint a harangozás előidézte léghullámzás, ugyszintén a magas toronycsúcs a villámot magukhoz vonzhatnak — veszélyes.” Ugy-e azt akarja evvel mondani, hogy égi háboru alkalmával veszélyes abbahagyni a harangozást?

— Igen — úgy látszik — azaz hogy — föltéve hogy a mondat a mult idő participii praesens egyes szám nominativusában van. Igen, világos, hogy azt akarja mondani, hogy torony és léghullámzás hiányában veszélyes abbahagyni a harangozást, mikor az égi háboru . . .

— Hadd el, nincs időnk a fecsegésre. Menj, hozd elő a házi csengetyűt a folyosóról. Siess, édes Mortimerem, mert már is látom, hogy talán megemerkühetünk.

Előhoztam hát a csengőt és újra fölállva a székre, hét vagy nyolc perczig kongattam szörnyű kétségbeeséssel.

Hirtelen fölnyitották kívülről az ablaktáblákat, egy kézi lámpás nyult befelé és egy rekedt hang bekiált:

— Az ördögbe is, mi történik itt? — Az ablak alatt nagy csodület és min-

lebenő szellő városunkban. Az egyik a központi népiskola homlokzatáról, a másik a polg. leányiskola épületéről, a harmadik pedig a gör. kath. templomtornyáról hirdett valamilyen, amit a közönyös járó-kelők, úgy lehet, ki sem találtak, vagy még bizonyosabban meg sem is figyeltek. Egyébként pedig semmi más jel, amely a magyarra oly nagy jelentőségű emléknpra emlékeztetne. Nem akar ez megrovás lenni sem hivatalok, sem egyházak, sem testületekkel szemben, mindössze egy kis emlékeztető arra, hogy nagyon könnyen feledünk, s nagyon hamar közönségs történeti hagyományává lesz a korszak-alkotó esemény is. — Tegnap mult 31 esztendője annak, hogy ÓFelsője, dicsőségesen uralkodó I. Ferencz József — oly hosszú pihenése után az alkotmányosságnak — az ország törvényhozása előtt a nemzet által királylyá koronázottat. Ennek a történelmi eseménynek volt hirdetője az a szerény három zászló városunkban. — Kicsiny, elenyésző csekély jele annak a napnak, amely a nemzet dicsőségese új korszakában a kezdő határkő, s amely a nemzet és királya közötti végzetes ellentéteket örök időkre, mindkét tényező szerencsésjére elosztotta. Az 1867. évi június hó 8-ik napja örömnünpe a magyar nemzetnek, — avagy talán csak volt, s ma már azt is befedte az a bizonyos porréteg, amely a gulákat is elásta évezredek multján! A magyar június 8-ik napjának elég volt egy rövid emberöltő. A közöny azonban, — amely e napon most jelentkezett — nem az eseményt tette kisebbé, hanem az embereket.

— **Elismerés.** *Török József* gróf, Ungvármegye főispánjának és a felső-szabolcsi tiszai armentesítő és belvizlevezető társulat ügyeinek rendezésére kiküldve volt miniszteri biztosnak, a közszolgálat terén és említett megbízatásában szerzett érdemei elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta a király.

— **Választók névjegyzéke.** A nyiregyházi országgyűlési képviselőválasztók 1899-re érvényes névjegyzékének összeállításával a mult hét végén készült el a központi választmányi összeíró küldöttsége. Az összeírt választók száma 1618. A folyó évekhez képest 55-el több. A névjegyzék azonban abban is különbözik a folyó évitől, hogy a tanyán lakó választók száma kevesebb, ami az elmúlt év kedvezőtlen gazdasági eredményének, s az

denki bámulva meredt éji pongyolámra és harcziás fölszerelésemre.

Abbahagytam a harangozást, megzavarodva leszállottam a székről és így szóltam: Semmi baj, barátaim! Csupán egy kis övintézkedés a vihar alkalmából. El kaptam vezetni a villámot.

— Vihar? Villám? Mac Williams ur, megbolondult ön? Gyönyörű, csillagos éjjel van és nyoma sincs a zivatarnak.

Kitekinték és annyira csodálkoztam, hogy alig tudtam hebegni. — Megfoghatatlan. A függönyön és ablaktáblákon keresztül is világosan láttuk a villámást és hallottuk a dörgést.

Az ablak alatt az emberek a földön hempergetek neveltükben; kettőjük belé is hall. Az élve maradtok egyike megjegyzé: Mért nem nyitotta ki, kérem, az ablakot és mért nem tekintett oda a magaslatra? Hiszen a mit ön hallott, az ágyudörgés volt és a mit látott, az a lövegeknek czikázó fénycsík volt. Éjfélkor ugyanis azt jelenté a táviró, hogy: „Garfield elnöké választatott.” Ez volt hát az ágyuzás oka.

— Bizony mister Twain, — fejezte be Mac Williams ur — oly sok és oly kitűnő eszköz áll a villámtól való óvakodás dolgában az ember rendelkezésére, hogy szinte lehetetlennek tartom, hogy valakibe egyáltalán még belesaphasson az istennyila.

Szólt és utitáskáját, esernyőjét előszedve elbűsözött tőlem, mert a vcnat éppen az ő állomására érkezett.

ebből származó adóhátrányoknak következménye.

— A „Nemzeti szövetség” Nyiregyháza. Az országos nemzeti szövetség elnöksége *Somogyi Gyula* kir. közjegyző urat fölkarolta, hogy a nemzeti szövetség nyiregyházi fiókjának megalakítása ügyét vegye kezébe s ez irányban a mozgalmat indítsa meg. — *Somogyi Gyula* ismeretes buzgalommal vette kezébe az ügyet és sikerülvén neki megnyerni az eszmének társadalmunk vezérembereit, többek között báró *Feilitzsch Berthold* főispánt és *Megyeri Géza* kir. kuriai bíró, törvénytudó elnököt is, az akció sikere immár biztosítottnak tekinthető. A megalakítás céljából e hó 10-dikén d. u. 4 órakor érkezett le a vármegyeháza nagyertermében, báró *Feilitzsch Berthold* főispán elnökelete alatt, amelynek előreláthatólag kedvező eredményéhez képest az alakuló közgyűlés is legközelebb meg fog tartatni. E gyűlésre már lejőnek hozzánk a nemzeti szövetség központi vezérferfiái is. A nemzeti szövetség célja az alapszabályokban a következőleg van körülalazva: Eberséges és hazafias gondolkodást és érzést terjesztő, napi és pártpolitikától, vallás-nemzetiségi és osztálykülömb-ségtől független nemzet útján közremunkálni a társadalmi egyenlőséget és rendet zavaró okoknak és ezek hatásainak megszüntetésében. A június 10-iki értekezletre következő meghívó bocsátatott ki: „Az Országos Nemzeti Szövetség, mely minden önálló, tisztességes magyart munkának hív fel és elfogad azon nagy eszménynek megvalósítására: hogy a magyar társadalom egységes és ennek alapján szellemileg és vagyoniilag gazdag, minden fiában és leányában örökké boldog legyen, magyar hazánknak nemcsak fő és székvárosában, de legközelebb is több vidékén (N.-Váradon, Szombathelyen) az ottani társadalom legkitünőbb tagjainak nagy számban és nagy lelkesedéssel hozzájárulása által nemcsak megalakult, de kezdetlegessége mellett is az emberiségre és hazánkra áldásos működést fejt ki. Ezen hazafias nagy munkában nekünk Nyiregyháza városa polgárainak is méltó részt kell vennünk; mi alól-irottak, akiket ezen szövetségnek központi igazgatósága szólított fel az egyesülésnek városunkban kezdeményezésére, — ismerve Tekintetességének hazafias, emberbaráti nemes gondolkodását és ezen irányban is tenni, áldozni kész ügybuzgóságát, teljes bizalommal kérjük fel Tekintetességét: hogy „Nyiregyházi (vidéki) Nemzeti Szövetség” megalakításának előkészítése céljából, a folyó évi és hó 10-én délutáni 4 órakor megyeházánk nagyertermében megtartandó értekezésre megjelenni sziveskedjék. Nyiregyháza, 1898-iki évi június 6-án. Hazafias üdvözléssel: báró *Feilitzsch Berthold*, *Somogyi Gyula*, *Megyeri Géza*.

— Dalegyletünk Nyirbátorban. A nyiregyházi városi dalegylet e hó 11-én, szombaton este Nyirbátorba rándul ki a nyirbátoriak szives meghívása folytán, s ott dalegylet rendez. A nyirbátoriak ugyanis nem felejtették el azokat a kellemes órákat, amelyeket dalegyletünk az előző években már szerzett nekik, s az egyesület is szívesen megy a vendégszerető bátoriak közé. A szombati estély iránt már előzetesen olyan érdeklődés nyilvánul Nyirbátorban, amely az egyesület készülségével egyetemben biztosítja, hogy ez az estély is sokáig emlékezetes maradjon a hallgatóság, mint az egyesület kiránduló tagjai előtt.

— A színiügy pártolása. Tiszai Dezső jól szervezett színtársulata több mint egy hete működik a közönség megdöbbentő közönye mellett városunkban. Ez a feltűnő és indokolatlan jelenség arra indította *Br. Feilitzsch Berthold* főispánt, mint a „Bessenyei kör” elnökét, hogy a kör választmányának figyelmét a színtársulat pártolására hívja fel. A tiszteletré méltó czélzatu felhívja a következőképen hangzik: „A vezetésem alatt álló „Bessenyei Kör” a közmivéldetésnek nemzeti szel-

lemben való fejlesztését tűzte ki magának czélul. Ezen cél elérése végett egyebek között kötelessége művészek és színtársulatok szereplését előmozdítani — működésük sikerének biztosításánál közreműködni. — A kör a megalakulás nehéz küzdelmei még teljesen át nem halván, anyagi eszközök nem állanak rendelkezésére ezen feladatának teljesítésében. Egy hét óta működik városunkban Tiszay Dezső igazgatónak pártolására érdemes színtársulata. A „Bessenyei kör” minden tagjának kötelessége a színházi idény alatt a társulat működését tőle telhetőleg előmozdítani, barátai, ismerősei körében az előadások látogatása iránti kedvet és érdeket fejleszteni. Ezen kellemes kötelesség teljesítésére kérem a választmány igen tisztelt tagjait.

— Majális. A főgimnáziumi tanuló-ifjúság majálisát, mint mult számunkban is jelezte, június 1-é helyett másnap, a mult csütörtökön tartották meg a Sóstón. A mulatságnak általában az időjárás is kedvezett. Délután 3 óra tájban ugyan egy kis meleg zápor futott át a Sóstó felett, amely azonban a levegőt sem hűtötte le nagyon, a mulatozók kedvét pedig még kevésbé. A záporból azonban annál több jutott a városra, úgy hogy az itthon maradtak őt óra felé is bizalmatlansággal mentek ki a Sóstóra, attól tartva, hogy ott alig találnak valakit. A mulatozás főként a kellemes esti órákban öltött nagy arányokat s utóvégre az derült ki, hogy ilyen sikerült népes majális még nem volt a főgimnáziumnak. — A „nagyok” táncmulatsága 8 óra tájban vette kezdetét, a tánczókkal a szó szoros értelmében szorongásig telt nyári táncz helyiségben. A négyeseket másfélszázal több pár tánczolta. A mulatság igazán kiválóságig tartott, mert a kelő nap sugarai még nagy részét együtt találták a vig társaságnak.

— Új kataszter. A debreczeni kataszteri helyszíni felügyelőség átküldte már közszemlélre leendő kitétel czéljából az 1895-ben fogantatott telmérés és a mult évben fogantatott helyszíni becselés alapján elkészített új kataszteri telekkönyveket és birtok-íveket. Az új kataszteri munkálatokban, amelyek július 8-ig lesznek közszemlélre kitéve, a régi-út a következők eltereké találhatók: A 46592 hold 1319 □ öl területű határból szántóföld 37072 hold 128 □ öl, holott a régiben 37286 hold 1058 □ öl; kaszáló 341 hold 71 □ öl, (244 hold 441 □ öl); rét 2453 hold 954 □ öl, (1907 hold 1266 □ öl); szőlő 49) hold 843 □ öl, (393 hold 205 □ öl), legelő 1931 hold 730 □ öl (2251 hold 425 □ öl); erdő 1298 hold 90 □ öl (1083 hold 1593 □ öl); nádas 187 hold 1195 □ öl (81 hold 1026 □ öl); földadó alá nem eső terület 2818 hold 508 □ öl, (3344 hold 75 □ öl). Emelkedés mutatkozik tehát a kertnél, rétnél, szőlőnél, erdőnél, és nádasnál, esőkenés a szántóföldnél, legelőnél és a földadó alá nem eső területnél. A kataszteri tiszta jövedelem az új munkálatban 215930 frt 22 kr, a régiben 206856 frt 60 kr; az új munkálat szerint tehát 9083 forint 62 krral több a tiszta jövedelem.

— A pazonyi utca szabályozása. Egy, a pazonyi utca végén a sérűkerttel szemben lakó házbirtokos telkén építkezni óhajtván, a szabályozási vonal kitűzését kérte a várostól. Kiderült azonban, hogy a város érvényben levő szabályozási terveze erre a városrésze ki nem terjed. Ez ok miatt a városi mérnöki hivatal ezen telkekre, illetve a pazonyi és kemecsei utnak a Morgón tul levő részeire új szabályozási tervet dolgozott ki. Ezen terv a kemecsei utnak a pazonyi utca folytatása gyanánt a vámházig, a pazonyi utnak pedig a Morgótól a temető tulsó sarkáig egyenes vonalban leendő megállapítását fogadta el alapul. A szabályozási vonalak ekként való megállapítása azonban szűrséggé teszi a pazonyi utnát, hogy részint a szerűkertből, részint a temetőből hasították ki egy rész az ut számára, a

mostani ut aztán a telkekhez csatoltatnék. A szabályozási tervet az építkezési szakosztály tegnap délután vette tárgyalás alá, sőt küldöttéigleg megnézte a tervezetet a helyszínen is. A helyszínen tartott vizsgálat a tervezetet nemcsak felette czélszerűnek, de anyagi tekintetben is előnyösnek találta a városra, miért is azt elfogadásra fogja ajánlani.

— Szocialista tanító? *Bandár Miklós* ibrányi ev. ref. elemi iskolai tanító úgy lát-szik, erősen rokonszenve a szociális eszmékkel. — Már a nagybárra lecsillapodott mozgalmak idején is több ízben jelét adta ebbeli hajlandóságának. Legutóbb meg azt a tréfát engedte meg magának, hogy az évezredes nemzeti ünnepe emlékünnepe alkalmára két iskolás gyermekkel olyan párbeszéd jelenetre tanított be, amelyek ha egyébre nem is, arra mindenesetre alkalmasak. hogy a különben is fokekony gyermeki keblekben már most elhíntek a lényegében meg sem értett szocialista, rendesebben mondva az állam- és törvényes nely felfogatására irányuló eszmék magvait. A párbeszéd ilyenfeleképen hangzik: „Mi vagy te?” — kérdi a fiu a kis leánytól. „Czuczilista felesége!” — feleli a kis leány. „Hát te mi vagy?” „Még jelenleg semmi, mert csak czuczilista vagyok; de abból sok minden lehet, nihilista, anarchista, kommunista!” — „Aztán nem félsz, hogy téged is bezárnak, mint *Altd. Gábor* bátyádat, a czuczilista pénztárnokot?” stb. — Ilyenféle, czélzatukban ma még ismeretlen és érthetetlen szórakoztatásáról gondoskodik *Bandár Miklós* a gondajra bizott gyermekeknek. Az esetről egyebiránt már tudomásuk van az illetékes hatóságoknak is, amelyek rövidesen kérdőre vonják a különös módszerű tanítót szemléltető módszerének mibenlete felől, mert — szerintünk legalább — nincs kizárva annak lehetősége sem, hogy a tanító ur éppen akként reméli a gyermekeket legjobban elriaszthatni az ördögötől, ha maga festi előtűt a falra.

— Katonai utóállítás. Nyiregyháza a katonai utóállítás e hó 14- és 15-iki napjain fog fogantatni a főoroszársz színhelyen, az ipartestület szent-mihályi utcai helyiségében.

— Hangverseny Vissen. Vissen e hó 5-én egy erkölcsileg, mint anyagilag fényesen sikerült hangversenyt rendeztek a „pataki diákok” az ottani református templom renoválásának költségeire. — A komoly és vig szavalattal és a sárospataki kollegium dalkörének énekével egybekötött hangversenyen a közel és távolabbi vidékekről is számosan jelentek meg. A hangverseny tiszta jövedelme felülhaladja a 300 forintot.

— „Mese az üvegszivű kisasszonyról.” Egy végtelenül bajos és poetikus novellát találnak olvasóink e cím alatt „Csarnok” rovatunkban. Szerzője a nyiregyházi nők egyik rokonszenves s irói képességekkel megáldott tagja, akinek e novellája nem az első méltó fel-tűntést keltő munkája. A kedves kis novella szivesen hívjuk fel olvasó közönségünk figyelmét.

— Izgató szociálisták. Apagy volt a kiinduló helye s későbbben is főfészke a szabolcs-megyei szociálistáknak. Most, mikor pedig már a mozgalom legnagyobb részben megszűntnek mondható, ismét az apagiak legújabb tetteiről kell beszámolnunk. *Kiss Pál György* apagi jobb módú gazda volt kezdettől fogva egyike az apagi szociálisták között a legszajásabbaknak. Később azonban ő is lecsendesedett, sőt ő is egyike volt azoknak, akik írásbeli nyilatkozatot adtak *Moricz esendőr* főhadnagynak, hogy a szociálistaságról letesznek s ezután békés, törvénytisztelő polgárok lesznek. Most megint megszálta a gonosz indulat, újból igazatni, bujtogatni kezdte volt elvtársait, akik ismét eltárotodtak az egyenes utról. Titkos gyűléseket tartottak, szervezkedtek, sőt már a cselekvés terére is léptek annyiban, hogy a munkásigazolványokat kiváltó mezei munkások közül

többeket ígéretekkel és fenyegetésekkel arra kényszerítettek, hogy igazolványaikat adják vissza s munkát csak az ő engedélyükkel merjenek vállalni. Legutóbb a községi jegyző udvarára egy névtelen levelet is dobtak be, amelyben a jegyzőt és a bírót agyonütéssel fenyegetik. A csendőrség nyomozást indítván az új szövetség tagjai ellen, Kis Pál György főkomposukat nyolczadmagával, névszerint Kántor Ferencz, Kostya Pát, Hegedűs János, Terbócs János, Csatári Pista, Suba István és Salánki Jánossal együtt letartóztatta s kedden este bekísérte őket a nyiregyházi ügyészség fogházába.

— **A magyar szó miatt.** Ungmezyében Gézsény községben a g. katolikus templom felszentelése és az ugyanakkor megtartott bucsu után verekedés volt a bucsuról jövő különböző felubeli parasztlányok között. A zavatkai legények, akik az állami iskolában megtanulták a magyar nyelvet, magyarul beszélgettek és magyar nótákat énekeltek. A magyarul nem értő fehésházi és hajonjai legényeket bosszantotta ez a dolog és ezt elég érthetően tudtára adták a zavatkaiaknak. A diplomáciai tárgyalások nem vezettek eredményre, — a zavatkaiak elkezdtek még szebben énekelni. Erre a fehésházai rövid hadüzenet után rárohantak a magyar legényekre. Hosszu küzdelem után tizenhárom vérző sebekkel hagyták el a csata színterét. A zavatkaiak rekedten bár, de tovább énekeltek a magyar nótákat.

— **Törvényjavaslat a közköztartási épületekről.** A legutóbbi költségvetési tárgyalás folyamán Wassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter bejelentette, hogy a közköztartási intézetek czélzerűbb elhelyezésére, különösen a vidéki városokban, megfelelő épületek szándékozik emeltetni. Egy erre vonatkozó törvényjavaslat van készülöben most a miniszteriumban, melynek alapján a miniszter felhatalmazást fog kérni a szükséges iskolai és művelődési épületek felemelésére és egy erre szükséges hitel igénybevételére. A javaslat benyújtása öszre várható.

— **Tüzek Nagy-Kállóban.** A héten már másodszor zavarja fel a különben csendes Nagy-Kálló lakosságát a tüzi lárma. Bereczky János istállója égett le vasárnap a harangi uton; hétfőn délután pedig a Szabó Jánosné nagy-utcai házát emésztették el a lángok, az utóbbi tűznél alig tudtak kimenteni az összeszaladt emberek egy beteg asszonyt a roskadozó házból. — A nem rég szervezett tűzoltóság derekasan kitett magáért, bár a második tűznél mentési munkálataiban akadályozta a nagy vízhiány.

— **Miskolczi gyapjuvásár.** Az ezidei VI-ik miskolczi gyapjuvásárt e hónap 15-én fogják megtartani. A vásár iránt már is élenk érdeklődés nyilvánul. A magyar államvasutat a Miskolczi szállítandó gyapjuküldeményekre jelentékeny szállítási díjmérsékletet engedélyeztet.

— **Szőlészeti és borászati felügyelőség.** A földmívelésügyi miniszter szőlészeti és borászati felügyelőséget szervezett Debreczenben. Az új hivatal hatáskörét a napokban közölte a városi hatósággal, ennek jóakaratu támogatásába ajánlván szakközlegének működését. Debreczenbe felügyelővé Heinrich Jozsefet nevezte ki s ezen új felügyelőség kerületéhez Hajdu, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Szabolcs vármegyék és Debreczen városa tartoznak. — **Ügykörét** pedig a következőkben határozta meg a miniszter: A filokszerá által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló 1896. V. t. cz. alapján szükséges intézkedések gyors, pontos és ügy érdekében minden irányban megfelelő végrehajtása és különösen az idézett törvény II. fejezetében foglalt rendelkezések alapján szolgáltatandó szőlőkölcsönök ügyei, nevezetesen: a kölcsönök helyes, czélirányos s a törvény értelmében és szellemében való felhasználásának ellenőrzése a szőlőbirtokosok által fokozottabb mértékben igényelt szaktanácsok, felvilágosítások és utbaigazításoknak minden

irányban való megadása, szóval a szőlészeti és borászati szakszolgálatnak a folyton fokozódó igényeket kielégítő ellátása.

— **A Krajczár vége.** Minthogy ma is igen sok *egykracjárós* van forgalomban, aligha cselekszünk felesleges dolgot, ha ismételten figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy a pénzügyminiszter 40918. számú rendelete szerint, az ausztriai értékű 1, azaz egy krajczáros és fél krajczáros rész váltópénz a magánforgalomban csak 1898. évi *junius hó 30-ig* fogadandó el, az állami pénztárknál és hivataloknál pedig csak 1899. évi december hó 31-ig fogadhatnak el, s hogy 1899. évi december 31-dike után azok sem névértékükben, sem anyagi értékük megtérítése mellett többet sem fizetéképen el nem fogadhatnak, sem be nem válthatnak.

— **Hafálás baleset.** Mihálydiban Mandel József nagybirtokos igás kocsisa, Cs. Nagy Ferencz, e hó 3-án nyári jászlakat szállított egyik majorságból a másikba. Menetközben a szekérbe fogott lovak megijedtek és futásnak eredtek. A szerencsétlen kocsis mindazideig féken tartotta a lovakat, míg a szekér fel nem dőlt és a kocsisra egy jászol oly szerencsétlenül esett, hogy mire ki szabadtották alóla, meghalt. A szerencsétlen fiatal kocsis mindössze 25 éves volt.

— **Kosárfonó tanműhelyek a szomszédban.** Beregvármegye alispánja tekintettel azon körülményre, hogy a beregszászi hegyvidékről egyéb gyümölcsön kívül a szőlő kivitele évéről évről nagyobb mérvet fog ölteni s így igen kívánatos lenne, hogy a kivitelhez szükséges kosarak a vármegye területén állítsanak elő, s ezáltal a népek kereset és foglalkozás biztosításáért: — e célból az iparfelügyelővel egyetértőleg a Borzsa völgyi rutén közsgekben a kosár-fonó házi ipart egy tanműhely felállítására által meghonosítani óhajtván, a felvidéki járási főszolgabíró megfélelően utasította, miszerint keressen alkalmas egyéneket, a kik a Borzsa folyó árterében, Mare Ferencznek „a nemes kosárfűz tenyésztése” című munkájának utmutatásai szerint a nemes fűz termelésére vállalkozni hajlandók s egyszersmind a vármegyei közgazgatási bizottsághoz előterjesztést tett, miszerint a kosárfonó házi ipar meghonosítása czéljából a felvidéki állami iskolák valamelyikével kapcsolatban egy kosárfonó tanműhely mielőbbi felállítását eszközölje ki. — Jobszty Gyula alispán Beregszász város polgármesterét szintén felhívta, hogy idővesztés nélkül gondoskodjék arról, hogy a város határában a kosárfűz legalább 5—6 holdnyi területen szakszerűleg termeltesék s a szőlő és gyümölcs értékesítő szövetkezet igazgatóságával, az iparfelügyelővel egyetértőleg tegyen lépéseket az iránt, hogy a Beregszászon körülbelül 12 évvel ezelőtt meghonosított kosárfonó házi ipar új életre keltesék. Az alispán számítása szerint a kosár szükséglet már az idén 15—20.000. darabra tehető, de ha a felújítás alatt levő szőlők termésbe jönnek, évenként körülbelül 100.000 kosárra lesz szükség, mi a mostani árak szerint 18.000 frt értékét képvisel.

— **Körrendelet a gabona uzsora ellen.** A földmívelésügyi miniszter a következő rendeletet intézte a gazdasági egyesületekhez: „Nemely vidéken oly ügynökök és helybeli üzérkedők működnek, kik a kisebb gazdákat otthonukban keresik fel, s azok tájékoztatlanlanságát felhasználva, a termést gyakran olcsó áron előre megveszik, a megállapított vételár egy részét kifizetik s az előleg és a szállítandó termény értéke erejéig váltót vesznek, vagy a kisgazdával általa nem értett okiratot állítanak ki. Ezek az üzelmek igen sok keserűség okai, sőt nem ritka esetben egyes kisgazdák tönkrevetését is eredményezik. — Ezen visszaélések megállítására czéljából kivanatosnak tartom, hogy az egyesület a rendelkezésre álló eszközökkel az érdekkörébe tartozó gazdaközönség figyelmét a visszaélésekre hívja fel, világosítsa fel azt az ügyleteknél használt szokások és ismert fo-

gásokról, s figyelmeztesse az érdekelteket arra, hogy ha a vételügylet az uzorakölcsön elpalástolására használt fel, az uzoravetéség miatt a kir. bíróságnál feljelentést tegyenek. — Egyben figyelmébe ajánlom az egyesületnek, hogy az 1883. XXV. t.-cz. 10. §-a szerint a közigazgatási bizottság felterjesztésére az igazságügyi miniszter ur elrendelheti, hogy az uzoravetéség miatt az eljárás hivatalból indíttassék meg. Ha tehát valamely vidéken uzoravetéség gyakori elkövetésének jelenségei mutatkoznak: helyesen fog az egyesület eljárni, ha a közigazgatási bizottságnál kezdeményező lépést tesz az igazságügyi miniszter ur intézkedésének kikérése iránt.

— **Rácz Károly,** Benczy Gyula volt másod primása újonnan alakított zenekarával minden kedden és pénteken a „Sóstón” fog az egész évad alatt játszani.

Apróságok a hétről.

Az elmúlt — már tudniillik a mult csütörtök óta elmúlt — hétnek egyik legjelentősebb eseménye a mult csütörtökön megtartott gimnazista majális volt.

Először ugyan szerdára tervezték, hanem a pünkösdi ünnepek tönkre tett eső miatt szerdáról elhalasztották először szombatra, minthogy azonban szerdán délelőtt teljesen kitisztult, hamarosan megjelentek a nagy betűs plakátok, amelyek azt adták tudtára mindazoknak, akiket illet, hogy a majális csütörtökön meg lesz!

Es csütörtökön reggel ragyogó verőfényben csakugyan ki is vonult vidám zeneszó mellett a főgimnázium fiatalasága, a jövő reménye, a Sóstóra.

A szép idő kitartott egészen délig. Délután két óra felé azonban sajtóságos felhőképződmények támadtak az égen. Olyan se felhő se köd féle párázat, amelyhez csak egy kevés légmozdulás kell, hogy eső alakjában csapódjék le.

Es megtörtént, hogy három óra előtt ebből a szürke, alakatlan felhőzetből olyan hatalmas zápor zuhogott alá, hogy csakugy ömlött a víz az ereszcsalornákon.

Az egész város a diák majális felett sajnalkozott és a felett, hogy miért is nem tartották meg egy nappal előbb?

Akadtak ugyan, akik a Sóstó irányában feltekintve az égbe, minden áron el akarták hitetni magukkal, hogy odakünn nem esik, vagy legalább is nem annyira, de ezek se biztak magukban, mert körükörül alig látszott valami felhő, sőt a város felett se nagy, még is ömlött az égi áldás.

Ót óra tájban is bizalmatlanul indultak ki néhányan a Sóstóra, hogy kint talán egy leket se találnak már, legfeljebb az nyujtott némi reményt, hogy befele még sem jön senki.

Kint a Sóstón pedig a majálisozók nem tudták mire vélni, hogy hol késnek a városiak?

Mert ugy történt, hogy ott is esett egy keveset, de azt meg se áldották, hogy a városban akkora zápor lett volna!

Milyen egyszerű dolog lett volna megkérdezni a városból, hogy „Hát arra jár-e eső”? — telefonon, ha volna telefon a Sóstóra!

*

Hanem azért hat óra tájban mégis csak megindultak a városiak. Sőt annyira megindultak, hogy a Sóstó, — már tudniillik a földi telep — mihamar megtelt mulatsúra vágyó vidám közönséggel.

Megtelt a táncz helyiség is szorongásig. Hihetetlen hogy mennyi a tánczos Nyiregyházan! Leány ugyan ott nem maradt „megtánczoltatlanul”!

Csak az a kár, hogy azok a tánczosok a legfiatalabb generációból valók. A hatodik osztálybeliek voltak a legnagyobbak.

*

Az is igaz azonban, hogy a „heted- és nyolczadbeliek” is kitétek magukért, mikor ugy nyolcz óra tájban reájuk került a sor.

A második négyest nem kevesebb mint hét colonneban, nem kevesebb mint 154, azaz egyszázötvennégy pár tánczolta. (Hiteles adat!)

Ezt csinálja a Sóstó után a Korona!

*

A majálisról jut eszünkbe, hogy a francia négyest, a mult évtizedek ezt a kedvelt s divatból más czifra nevű és czifra rendszerű tánczok által kiszorítani talán soha nem tudó tánczot milyen hihetetlen rosszul járják manapság

Alig akad, s alig akadt a majálison is egyetlen nem is húsz, hanem tizenhat éven felüli pár, amely egy figurát is úgy, vagy bár csak ahhoz hasonlóan járt volna, mint ahogy arra a mi tavaszi fecskénk, Alföldy ur, vagy valamelyik kollegája annak idején betanította.

A fiatalabb párok valósággal zavarba jönnek az idősebbek tévedései miatt. Hatha ók csinálták rosszul?

Talán nem ártana vagy egyszer, ha Alföldy ur „ismétlő tanfolyamot” rendezne a felnöttek számára is. — Vagy talán Wlassics ur tethetne valamit ez irányban, ha ugyan a sok levélírás mellett reáérne.

... Ez azonban már a politikába vág.

*

A nagy publikum miatt — talán mondanunk se kell, — a pinczerek, ismét mihamar elvesztették lelki — és testi — jelenlétüket.

De hát nem is csuda. Mikor annyi éhes és szomjas ember rendel, kér, parancsol és követel egyszerre és pedig ahány, annyiféle, az volna csuda, ha másképen történnék.

Ámbátor hiszen ez a csuda más nagy városokban az ilyen mulató helyeken nem ismeretlen.

Csak hogy az is igaz, hogy más nagy városokban az ilyen mulató helyeken nemcsak egyszer, egyetlen egyszer esik esztendőben kará . . . azaz hogy majális.

Még pénz is mennyivel gyorsabban tud olvasni, aki mindig azt csinálja. Pedig az csak nem nagy órdogi mesteresség?

A türelmetlen vendégek kiszolgálása mindenesetre nehezebb. A sóstói pinczerek pedig az évnek többi napjain annyira kijönnek a gyakorlatból, mintha soha se szolgáltak volna ki három vendégnél többet egyszerre.

Ámbátor viszont az is bizonyos igaz, hogy e sorok szerénytelen írója is csak most, egy hét múlva látja ezt be.

Egy hét előtt — in flagranti — türelmetlenebb volt valamennyi szomszédjánál!

Pedig azok sem voltak hasonlatosok a bibliai Jóhhoz!

Színház.

Junius 1-én, szerdán két fogással is szolgált Tiszai direktor, a szellemi szoaréra gyűlt igen kis közönségnek. Először Thury Zoltán költőt beszédben irt, nyelvi é. drámai szépségekben gazdag dramolettjét adott elő, azután elismerésre méltó bátorsággal és meglepő sikerrel a Cavalleria Rustikánát.

A drámai költemény nagy gyönyörűségére szolgált a hallgatóságának. Az ügyesen megirt mese, a megrázó kollózió — melyben *Gazdi Gyémántka* nagy bravourral de kissé sok pathoszzal személyesítette meg az ösztört Anettet — mindenkit meghatott. *Palágyi Lajos* — Philip — szépen deklamált, nagyon rá szolgált a jelenései után felhangzó tapsra. A kisebb szerepek alakjai megtették kötelességüket.

A Paraszt-becsület várakozásunkon felül sikerült. *Kozma* — Turiddu — fáradságot nem ismerő tenorja végig frissen csengett.

Hevessi Janka — Santuzza — teljesen sikerülten alakította a szenved lyes sziciliali leányt, aki szeret, felt, gyótródik, fáradságos ének szó között. *Staud Margit* nem volt disponálva. A stormellát végig hibás hangon énekelte. *Sárközy Alajos* — Alfio — bari-tonja sikerülten illeszkedett a feltékeny fuvaros szerepébe, de játékból hiányzott a kellő szilajság.

Rontotta a hatást a zenekar erőszakoskodása. Az orkeszter tubuzgalmán zengő-bongó válaszfalat emelt a szinpad es a nezőtér közé. Sokszor valósággal elfojtotta a szereplők énekét, hogy csak elvéve bujt át néha a Kozma intenzív tenorja a bosszantó válasz falon, Az előadást a Targioni-Tozetti, és a Mascagni küzdelmének lehetett tekintenünk, melyben Mascagni győzött tulerejével. A partitúrát levette a zene. A mi jó akusztikájú kis színházunkban irtóztató hatása van a rézkürtnek.

2-án, csütörtökön tekintettel a főgimnázium majálisára, nem volt előadás. Az a néhány színész és színésznő a ki körül nézett a Sóstón a majális delutánján, ámulva látta az ezernyi sokaságot. Az ezernyi sokaság pedig ámulva nézte a színészeket, csak most vette tudomásul, hogy Nyiregyházi színészek vannak, még eddig nem találkoztak. A legjobbakat remélhetjük e véletlen találkozástól.

3-én, pénteken a Vigéczei neveltették meg a kis közönséget jóízűen. Miskolcz kedves darabját Miskolcz kedves színészei nagyon természetesen, csak jól adhatták. Minden egyes szereplőn meglátszott, hogy passzióval csinálja a dolgát. *Mátrai, Tiszai* és *Sarlai* mint Kónyai Manó, Abelesz Samu és Grifi Szaniszló egészséges humorral szaturált játékát sűrű tappel jutalmazta a nezőtér. *Hevessi Janka* Lengei Fanni természetes játéka után itélve, bátran nyithatna trafikos boltot, ha pedig véletlenül trafikos kisasszony volna, bátran felcsaphatna színésznőnek, hogy kétértelművé sanyarodot dicséretem egyértelművé tegyem, kijelentem, hogy játéka általánosan tetszett, kedves dalait pedig mindig megismételtették vele. *Várhidi Rózsika* Müller Gizikét játszotta, szerepe a kihagyott — bizony ísten — refrénü kuplék nélkül is szerep maradt. A kuplékkal dalokkal kombinált naiva szerepekre van a társulatnak egy igen alkalmas tagja a jó megjelenésű Mikei Rózsika, miért nem osztották — Gizikét — neki? Tegye próbára a direktor ur azt az ügyes kis lányt, bizonyára meg fog felelni a neki osztott nagyobb szerepnek is. *Gazdi Aranka* — Szidi — kis szerepében nem sokat tehetett. *Nagy Vilma* — Ábelesz felesége — játékaért elismerést érdemel. Az arcját egy kis orr megnagyobbitással vagy durvább festéssel eltorzíthatna volna mert úgy, ahogy volt (nem akarok bókolni) nem volt csunya, pedig szerepe megkövetelné. *Staud Margit* melyen dekolletált tulipiros kosztümében remek jelenség volt, mint olasz énekesnő. Mintha ereiben igazán az olaszok pezsgő vére lüktetett volna, megjelenésében annyi vad báj, mozdulataiban annyi szenvedélyesség volt. A néző közönség férfi tagjai hangos „hogy volt”-tal ismételték meg a pompás danseuse tánczát és énekét.

Szombaton, itt először Talmi herczegnő és örvendetesen csodálatos, *majdnem tett ház*.

A fővárosi sajtó nem egészen indokolt üdv larmája melylyel ezt a jó zenéjű, operettet fogadta, megtette hatását a mi közönségünkre is. Kövessy és Mókai ötletes és gyakorlott írók. A harmadik legrövidebb felvonást figyelembe nem véve a mely erőltetett az erőtlenségig, melynek savanyu kommunikuma már a burleszk felé hajlik, ügyesen van összeröve ez a nagy operett.

Dárius herczeg *Tiszay*, Báro Cognac — *Sarlay* nevelésre ingerlő szerepeikben vidám zaj között figuráltak, Sarlay pompásan volt maszkirozva, már megjelenése is derűtséget kellett. *Tiszay* né Ivonne nagyon kedves volt a cimiszerepben. *Staud Margit* — Margaréta herczegnő pazarul bánt terjedelmes hangjá-

val énekszámaiban. Tánczát, melylyel a darabos Ivonnet oktatta, tomboló tetszés zaj között ismételte meg. *Kozma István* — Kazimir korcsmáros szerepében sok ambícióval igrkezett jól produkálni, törekvése nem maradt sikertelen. *Nagy Vilma* — Mirabella igen jó alak volt, különösen kupléi tetszetek a miket gyenge hangozkáján ügyesen adott elő. A közönség négyszer-ötször egymásután kívánta hallani, hogy mi hát nála a házi rend?

Vasárnap az előző est sikerén buzdulva megismételték a Talmi herczegnőt. A cimiszerepet nem mint a szinpad jelezte Tiszayné, hanem *Hevessi Janka* játszotta és énekelte a csere nem vált a siker hátrányára. A kamuti Ivonne félszeregein nagyon jól mulatott a népes parter a két megtelt páholy a szűfolt erkély és karzat.

Hétfőn. Katona dolog.

A három felvonásos, sovány meséjű de ötlettől tarka-barka előadást, mérsékelt számú néző nevelte végig. Lestambouides közjegyző — *Mátrai Kálmán*, nagyon jó alak volt nagy szerepében. Mint jellem komikus Mátrai mindig jól produkál nagyon izélesen játszik, hatásvadászó műfogásokkal nem igrékszik a karzatot még magasabba, az elragadottság fülértően zajos magaslátára emelni. Derekas játékaért gyakran részesítette a hállás közönség szívélyes ovációban. A másik jó alak *Sarlay*, mint ezredorvos határos maszkjával tünt ki. Sarlay mester a bizarr és barokk maszkirozásban. Ezen az előadáson prognózisait tarkító fogásaival tulzott. Ha szerepéhez ragaszkodik szorosán, sikerült alakjával hatást ért volna el, így pedig ráduplázza rikitó mimikájával szerepe komikus tendenciájára már izléstelen volt. *Szepessi* Lagriffoul ezredes kifogástalanul adta a darabos hadfit. *Sáfrány* mint Manillon igrkezett magára vonni a figyelmet túl élénk játékaival. *Gazdi Aranka* pedig a Marinette neki nem való szerepében tette meg a mit *muszáj* volt. Megemlítjük még *Mátrai* né — Genevive, — *Nagy Vilma* — Laurence, — *Mikei Rózsikát* — Josephine — és *Borost*, az ábrázatos bakát, mint a kik alakításáikért megérdemlik az elismerő szót.

Kedden Kék asszony. Összevágó, simán gördülő előadásban láttuk Lieoret és Ordeneau kitünő operettjét.

Az egyes alakok igen jók voltak, első sorban *Kozma Istvánt* — Dierre — említyük, ezen estén határozottan remekelt úgy játékaival, mint énekeivel. Kosztüme egyszerű, de izléstelen volt, ha ragaszkodott a gigombolt és feltűrt ujjú inghez a mi stilszerű volt mint halász legénynél, mezitláb harisnyák nélkül kellett volna játszania, mert így a sárga cipő, fekete harisnya semmi esetre sem volt harmóniában alig fődött felső tetevel. Énekszámai után mindig felhangzott a közönség tapsa és méltán, mert briliáns tenorját még egy estén sem használta ilyen sok szerencsével.

Tiszainé — Teréz — szemnek szívnek tetsző paraszt lányka volt, külön méltatás nélkül is gondolhatják önök, hogy ez estén is pompásan játszott. *Hevessi Janka* — Joland bárónő általános tetszést aratott énekéért megérdemelte öt-hat hízegő jelzőt. *Staud Margit* — Marolle szerepében maga volt a ragyogó jó kedv, a nevető élet, énekét a harmadik felvonásban (engedve a követelő tapsviharnak) meg kellett ismételnie. *Mátrai Kálmán* nagyon derék színész mint De la Hoquette báró ismét egy sikerült alakítással izmosította nyiregyházi renoméját. *Sarlay* — Canteleu fogadós, *Palágyi* — Mirasol csendő kapitány kifogástalanul viselték magukat.

A kar szépen és nagy precizitással énekel. A zenekar Hubert karmester vezetése alatt bámulatos egyöntetűséggel játszott.

Referadám végére pedig ide teszem pont gyanánt ezt a felkiáltást — *Menjünk a színházba!*

CSARNOK.

Mese az üvegszívű kisasszonyról.

Üvegszívű kisasszony! Milyen balgaság, mondják önök — micsoda másvilági csodalény lehet ez? Ha még üvegszemről volna szó, — hát hagyják; de üvegszív? A szívet, e tárgyát minden régi s modern költészetnek a tudósok régen leszállították már eszményi piederstäljáról s oda sorozták a többi hasznos és szükséges szavak közé s még eddig legalább — nem hallottuk, hogy akár üveg — akár más anyaggal helyettesítették volna.

Es mégis . . . mégis én egy valóóság üvegszívű kisasszonyról tudok egy bus regét, mely igaz történet s így még szomorubb, mert a bus mese ködös tündérvilágából ha szabadulni óhajtunk, csak megdörzsoljünk szemünket s hipp-hopp! vidáman nézünk körül a nyájas világ szobában — de a valóság fájdalmas eszményei még ha idegenek vagyunk is, méla sejtéssel, hideg fuvallattal borzongatják végig testünket, lelkünket.

Üvegszívű kisasszony tehát élt, s éppen úgy született, mint más emberfia vagy lánya. Egy régi falusi udvarház ódon hálószobájában, sárguló csipkefüggönyök mögül pillantotta meg a napvilágot először s ha gondolkozni és a létező dolgoknak sejtésével bírt volna, igen elcsodálkozik vala, hogy ezt napvilágnak nevezik, oly igen elfödtek nehéz, sűrű, ónos fellegek az életem, derüt ada napot. Szürke, ködös volt minden: sem fény, sem teljes árny. November kétségbeesjtő borulata, mely úgy eleszűgesszi az érzékeny lelkeket. De én nem vagyok csilágjós, hogy az üvegszívű kisasszony jövendőjét már előre borusnak állapítsam meg, mert véletlenül novemberben született; én csak egyszerűen a tényem emitem fel, már csak azért is, mert ez alkalommal vezetésebb nem történt. Üvegszívű kisasszony első éveiről sem jegyezhetek föl semmi különösét. Rózsikának keresztelték; éppen annyit sirt és kiabált, mint más kis baba, s még azon körülmény alkalmából, midőn először vonták meg tőle a dadának leginkább a Chimborassó, vagy nem bánom, csak a Montblankhoz hasonlítható kebelét — mondom, még akkor sem árulta el, hogy szive más anyagból lenne, mint többi csecsemő lársáé. De jött egy nagyon, nagyon szomorú nap, mikor a kis lány nagy beteg lett s az öreg doktor, régi Aeskuláppja a Herendy családnak — valami, nem tudom már milyen szívbját konstaltál. . . . Doktor, maga családik! — rivalt rá a családi büszkeségében megsértett apa, — az én csalámban azt nem tudták eddig, hogy a szív egyébre is való, mint hogy dobogjon. . . hm, hm, hiszen egy kicsit erősebben fungál egy a husz — lánynál egy a tizenhatodik év körül, de hogy egyéb baja is legyen — nem lehet az!

Az öreg doktor azonban csak megmaradt állításánál, de azért biztatóan suttogott a megrémült mamával.

„Csak vigyázni, vigyázni a gyerekre, nagyságos asszonyom, mindennemű izgalmagtól megóvni; minden szívfájdalomtól, minden hevesebb felindulástól, minden erősebb gerjedelmétől a fiatal szívnek, mely heves szenvedélyre vezethetne; — így aztán megél s majd egy okos, komoly férj annak idején, ki óvatosan vezeti életútján.”

A házbeliek is igen elcsodálkoztak a nagy eseten. „Már hogy a szive fájna az ilyen kis gyerekeknek,” mond igen megbortánykózva az öreg szakácsné a paradés kocsisnak — de csak mindent kifundálnak az urak. Bizonyosan lázadása van, vagy szemlélt esett. Megbabonázta valaki a rossz nézésével. Az a.” Nem is hitte egyik sem, csak éppen hogy az öreg dada eselt gondolkozóba.

Az öreg dada! Afféle megszokott házi-butor volt ő, a milyen minden régi háznál

megakad: elhomályosult szemei, fénylő csillagok a gyermekszoba egén, tőle elválaszthatatlan fogalom pedig egy jó puha, kopott bőrkarosszék, melyben elpihentette fáradt, vén testét, mesél, mesél a végtelenségig, s elvárásolt királykisasszonyai és hétfejű sárkányai közé úgy beleálmodta már magát, hogy csak úgy megborzong vagy örül sorukon, mint a kőreje teleült gyermekcsereg. De az ő ódon székének még egy más kiegészítése is volt: egy régi fali-óra fölötté, kopott, elavult aranyozású keretben olajfestésű képpel, s a képen kis házikó rozsmaringos ablakán kinézett a lány; nézett és várt, s a kit várt, a hű kedves, jött is sajánk evezve, kék tó ringó hajjain s — természetes — a hold is sütött, s oh ég csodája, ha egy rejtelet zöld zsinórt meghuzták, egyszerre régi, elavult, elfelejtett édes melódiák csendültek meg! S fűtyölhetett bár az északi szél, hullhatott a hó, de talán az üstökös csillag is jöhetett volna, de ha alkonyatkor a ropogó tűz világította meg csupán a szobát, az óra muzsikált s a dada mesélt — mi bizony észre nem vettünk semmi egyebet. — Óh ti régen elhangzott melódiák, felejthetetlenek mindazok előtt, kik e tűzhely nyájas világánál melegek, — ha még egyszer bár hallanálak benneteket; ő eltűnt édes órák, leperegve, örökre elmúvta az élet zajában, szabadon minden bűntől, gondtól és bánattól — mint szeretnélek ismét átélni benneteket, tudva mily boldog vagyok — nem sejtje még mi vár később reám! . . .

. . . S a vén dada most, hogy Rózsika beteg lett, egy régi meséről emlékezett meg, melyben egy királynak három leánya s mind a háromnak üvegszive volt. Az egyiket férjhez adták, s mikor meglelte az ura hevesen, erősen, egyszerre holtan rogyott össze a királyleány; megrepedt a szive az erős ölelés alatt. A második egyszer egy csésze igen forró kávét ivott (a régi királykisasszonyok még nem ittak teát) s egyszerre csak egy halk kis pengés volt hallható, mint mikor egy vékony üvegpohár megpattan: ez történt a királynay szívével is: nem tört össze, csak megpattant, de nem is ivott több forró kávét. A harmadikról csak annyit tudott az öreg dada, hogy óvták, féltették mindentől, szerelemtől, bubánattól s késő vénségét ért, de a sok vigyázásnak az lett a következménye, hogy a szemén is valami üvegfátyol képződött, mely előtte minden fényt, örömet és boldogságot is eltakarta. Az öreg dadának világosság gyult agyában; a meséből valóság lett: ime, itt van a királykisasszony, akinek övni, vigyázni kell a szívére, mert hát törékeny, gyenge jószág; nem is lehet másképpen, mint hogy üvegből van. — Közölte e nagyfóntosságú fölfedezést unőrnőjével is, ki könnyes szemmel, bánatosan bólingatott rá: „Úgy van, úgy dadus lelkem, üvegből van a Rózsika szive, őrizni kell, mert meghal különben. . . Es így lón, hogy nagyon őrizték a Rózsika szívet. . .

Telik-múlik az idő, s a kis lányból nagy lány lesz, akárhogy őrizk is a szívet, ha az üvegből van is. — Rózsika is megnőtt; nagy barna özike szeméi nedves fényben csillogva bámultak a világra; szép volt, bájos volt, megdöbögött minden szívet, de az ő szívet mi sem indíthatta meg: üvegből volt. Addig-addig beszéltek, addig-addig mesélte ezt neki az öreg dada, míg végre ő maga is elhitte. És úgy vigyáztak rá, úgy őrizték minden hevesebb gerjedelmétől az ifjú léleknek, hogy mosolyra sem derült ajaka tavasszal, mikor az ébredő föld kitaraja keblét a nap dédelgető sugarai előtt; millió rügy fakad és méhek, darazsok döngése, madarak csicsergésével olvad zsongó-bongó melódiává, tobzódik az illatárban s végtelen, óntudatlan vágyban talán a szerelem édes sejtésétől megkapva dobog a szív — de hiszen az ő szívének nem szabad dobogni, mert üvegből van s a vén elhervadt hosszú német guvernante teletönte szegény fejét botanikával, phisiá-

val, chemiával s más egyéb i-á-val, de sietve vezette el növendékét, ha két szeretekő madár csevegett lágy fészke ölén. — Nagy költők művei: édes szerelmi dalok tilva es csukva voltak. . . . édes szerelmi lábzan föl-dobogni az ő üvegszívének nem lehetett. . . . hiszen meghalna az erős ölelés alatt. . . .

Beteg lett az apa reménytelenül, künn már öläkkodott a fekete kaszás vendég: a halál; jött, hogy elvigye a napsugaras, derült, a fris ibolyaillatot, s helyette tubarózsák nehéz szagát terjessze el; előzze a madárdalt s enyésztesse, komor énektől tegye hangzatossá a vidám lakot.

De Rózsát elvitték hamar; az ő szeméből nem fakadhat könny-ár; törékeny gyenge szive hogy meg ne szakadjon, búcsúzás nélkül, gyorsan vitték el messze, messze, hová a De Profundis el nem hatott. S a sir öle is bezárult, az örökzöld is befutotta már s az összeboruló szomorú fűzek még mindig bámúva sutogtak: hát Rózsika hol van? Miért nincs itt? Ki fosztja meg a halottat utolsó kincsétől: gyermeke könnyeitől; ki fosztja meg az árva gyermeket az utolsó búcsu gyötrelmes boldogságától? . . . De hát a szomorú fűzek nem tudták, hogy üvegből van a szive. . . .

Ködös, borongós ősz lett, mire az üvegszívű kisasszony visszatért szülői házába. — Kergették egymást ez órtos fellegek — éppen mint mikor ő született; minden madár elszállt, már csak a varjak keringtek a magas nyárfák körül. S mig ujra patogott a nagy szobában a kandalló tüze, muzsikált az óra s a holdvilágos képen jött a hű leányhoz a legény — ujra ott ült az öreg dada is: maga is, karszéke is mind jobban roskadozó állapotban s mesélt, mesélt az üvegszívű kisasszonyának mesébeli rokonairól; az halgatta mélan, elmerengve s érezte, hogy már az ő szemén is képződik a fátyol, a mely eltakar örömet, bánatot. Nem örült a karácsony jöttének se már; nem fájt a szive, ha jó apjának üres székre nézett. Ime, meg volt őrizve. . . . elhetett; üveg szive érzéketlen lett: nem fenyegette többé vész. . . . hitték s hitte ő maga is.

Ha aztán végig nézett a rónán, melyet már eltakarta a hó s csillámlott, ragyogott a nagy ezermester: a nap egy varázs-sugarában odatámasztotta szép homlokát az ablak-tábla befagyott üvegére; az is oly hideg volt, mint az ő szive es tele volt csodálatos szépszelű virágaival a télnak: káprázatos szép virágok, mintha messze mesés tündérország-ból hozta volna őket az éjszaki szél, de se színök, se illatuk, ilyenek voltak az ő szívének virágai is.

S im történt, hogy egy napon üvegszívű kisasszony sétálni ment s útját az elhagyott kis temető felé vette, a kopár fűveknek végre meg volt az elégtételök, Rózsika letérdelt apja sirján s imádkozott. . . . oly fehér, oly érzéketlen és hideg, mintha szobra volna a sirnak, mely fölött térdelt, szeméi oly szépek, oly fényesek, oly hidegek, mintha egy szép karácsonyi baba üvegszeméi lennének: azok is voltak, elborította őket az önzés üvegfátyola. Mereven bámult a sirkeresztre s. . . . egyszerre halk, elfojtott, kinos zokogás hatolt fülébe. . . . nem. . . . nem a sirból jött e hang nincs itt kísértet, csak egy szomszéd frissen hantolt halomról, ott borult le kétségbeesetten fia egy szerető anyának, kit eltemettek mielőtt szívére szoríthatna volna azt a távolból oly szív szakadva vár. . . . S most megjött a fia, itt van s zokog, erős teste remeg a kintől, ajkai vonaglanak s a gyötrelmetől elhomályosult könnyes szeméi meg sem látják a sugar leány-alakot, ki megdöbönt bámulattal nézi és nem érti, miért vergődik ott a havas földön. Aha! — gondolja — ez azért van, mert él és érez a szive. . . . ha az enyím nem volna üvegből, én is ezt érezném most! Majd közelebb megy s megismeri a fiatal emberben szomszédjátak Mikés Gáborni, ki messze külföldön utazott évek óta, hogy ki

heverje egy nagy család keszeit s most hazatérve, anyját holtan, tűzhelyét kihülve találta. A halk neszre, melyet a csikorgó havon könnyű léptei elődöztek, fölemeli fejét a férfi, lassan erőt vessz magán s növekvő bámulattal nézi a gyönyörű leányt ott maga előtt, gyszáftályollal szöke haja fölött. Aztán fölsimeri a régen látott gyermekét a fölserdült hajadonban s „Rózsa!” — tördeli végre — Istenem, mit keres itt maga, vagy . . . . . bocsásson meg . . . . . tudom már: azt amit én s amit soha, soha sem találok meg többé*. De a lány ajkai nem remegtek meg, szép arca változatlan maradt, s amint nézte, nézte a szép hideg teremést, a fiatal embernek eszébe jutott az üvegszív legendája.

Azután megindultak együtt hazafele a keskeny kis uton, a férfi és a lány. Némán szóltanul haladtak s az egyik önkénytelenül is azt gondolta: mily i teni boldogság lenne e Galathea-nak Pymolionja lenni e gyönyörű testben életet kelteni, hideg szívet lángra gyújtani és élvezni a fényt és meleget, melyet a visszatartott s fényszerre előtörő érzések lángja árasztana; . . . . . a másik először életben, szinte félve gondolá el, tud-e úgy örülni, oly boldog is lenni, ki így szeret, ki így szenved? Milyen érzés lehet az: szenvedni és szeretni? Hiszen úgy látszik, egyik a másik nélkül lehetetlen.

Hazaértek. Gábor bekísérte a leányt az anyjához s aztán ismét megindult a könnyűk árja. — De nem ő sirt, Herendyné feledkezett el így üvegszívű leányáról, hogy előtte merte ezt tenni, de a vissza emlékezés árjának nem birt ellen állani. Aztán meghívta a fiatal embert, hogy látogassa meg őket aztán ismét csend lett a nagy házban, c-end kinn a téli éjszakában.

Gábor másnap eljött és aztán mindennap. S míg őt ébredő szerelme huzta-vonta a Herendy házhoz, addig Rózsa veszedelmes kíváncsisággal leste jöttét, tőle várva immáron szabadulását, legyen az élet, avagy halál! Ah! élni, élni. Nem mint egy jégzobor, de élni cs szeretni, érezni, hogy szíve egy másik szeretők szíven érezni imogtanul, sirni öröm vagy bánatért anélkül, hogy felnie kellene hogy üvegszíve megreped!

S mit mondott a gondos mama, mit mondott az öreg doktor? Ők e gondolatokról mit sem tudtak, Mikes Gáborban nem csabított udvarlót, csak egy józan kiforrt, érett, derek földbírtokost láttak, kinek szíve be volt már oltva a szerelem szérumával, azt a bizonyos rendes térjet, a milyen Rózának kell. S biztak nagyon biztak a Rózsa hideg szívében . . . . . hej pedig ki tudja, mi lesz még ebből?

Igy azután nem csoda, ha a Herendy ház lakói hinni kezdték, hogy az átok kóde elszáll s talán nem is igaz a dada meséje az üvegszívről. Mit tudták ők, a szerelem, a szenvedély milyen küzdelmébe került, míg az a hideg szív csak kicsit is engedni kezdett! Mint a piczi, pelyhes madárhók, mely félve nyitogatja szemecskéit a napsugár előtt s remegve buvik anyja szárnya alá: ugy repesett a Rózsa üvegszíve aggódó gyönyörrel, ha a fiatal ember érczes, meleg hangja a szerelem örök szentségű szavait uttóga fülébe. S mint a madár-anya óva-örzi s félti apró magzatát, oly aggódva őrzé, nevelte ezt az ébredő, törékeny szívet a férfi. De nehezebb dolga volt, mint Pymalynnok: nem márvány, de üveg szívet kellett életre hívni. Igy érték meg az új tavaszt.

Megtanult már sirni, megtanult már örülni, tanult már szeretni is. Csak május búvós lehellete hiányzott, hogy feloldja a varázs alól, mely lenyűgözte. Mint Rip van Winkle husz éves álma után, oly bámulva tekintett végig Rózsa e gyönyörű szép világban. Mily édes órákat töltöttek lenn a patak partján, egészen elrejtve sűrű nyírfabokrok által, ket oldalról a patak mentén ósregi magas nyárfaktól őrizve, honnan, mint egy keretbe foglalt kép, a kék égnek csak egy foltja látszott s ez a darab kék ég a

menyország volt — ugy vélte Rózsa — csupán az övök; oda nézett s hitt, remélt és szeretett. Hej, az üvegszív, néha oly erősen dobogott, hogy azt hitte Rózsa, itt a halál! De már nem félt, hiszen lelke innen egyenesen oda, az ő menyországukba szállna, gyönyörűség volna élni, de gyönyörűség lesz meghalni is! Csak hadd legyen hát a bimbóból virág!

*

Leszállt az est. Már az estharang méla zugása is elhangzott, Rózsa most a kertben ült, kéz-kézben kedvesével. S a bimbóból virág lett! . . . . . Valamennyi almafa borítva a kinyílt virágok millióival, hófehéren, illatosan egy-egy óriási nászokréta mindegyik s virág lenn a zöld pázsiton is, leluhott szirmok s virág fönn a kék égboltozaton is, ezüstös báránfélhők óriási liliomszirmait lebegtek a búvós aether végtelenségében. Mindenütt illat; Szent-János bogárkak világítottak a hófehér virágok között, tündéri világítás a természet e mesés nászünnepeleéhez . . . . .

S Rózsa ámulva nézett szét; óh hát lehetséges ilyen tündérmese a világog? Hiszen mindez a virulás csak érte, egyedül érte van; neki világítanak a fénybogarak, neki zengi a csalogány búvájos lakodalmi énekeit! S e pillanatban kibontakozott az ezüst hold is felhőfátyolából, melybe eddig Hymen óriási oltarán szemérmesen elburkolta magát — s gyönyörködött abban, a mit látott — hiszen ráfért szégyenre, elég sok bűnt és irtózatot kell másszor palástolnia, most egyszer ő is átengedte magát az általános isteni nász örömeinek. Bőkezűen szórta sugarait mindenfelé, de azután összeszedte minden harmatcseppről, minden virágszirmról s minden ezüstjét, aranyát, gyemántos csillogását oda szórta a Rózsa gyönyörű arczára. Ugy tündöklött most ez az arc, hogy Mikes Gábor sem birt többé magával, elbódult a fénytől, káprázat jászolt vele, feledve mindent, hevesen szorítá karjaiba, átölelte forrón, erősen, megcsókolta ajakát égő szenvedélyvel . . . . . egy halk sikoltás hallatszott csupán! . . . . .

— Drágám, mindenem! — sottogott a lányhoz, ki fölveté rá szemét: „Szeretlek, csókoldj, még . . . . . még . . . . . rebegi ez s míg mind hevesebben szorítá magához a férfi . . . . . csak a fénybogárkak s éjjeli lepkek hallották, csak a rejtett kis virágtündérek sottogták rémulten egymáshoz, hogy valami olyan hangot hallottak, mint mikor egy pókhálószérű vékony kristályserleg megreped — de fájdalom, annyi bizonyos, hogy mikor a fiatal ember eleresztette karjaiból kedvesét: Rózsa halva volt; üvegéből volt a szíve s megrepedt, eltört a heves ölelés alatt, éppen úgy, mint a regebeli királylányé.

Hófehér virágokból halotti szemfödél lett, Szent János bogarak pislogása volt az egyedüli fény: gyzásos halotti faklyafény, mert a hold, látva, mit cselekedett, sietve burkolódzott ismét felhőfátyolába.

Ez volt a mese az üvegszívű kisaszonyról.

Margot.

Különlélek.

A szökek alkonya. Egy angol fizológus kiszámította, hogy az örök nőiességet nagy veszedelem tenyegeti. Angolországban, a szöke szépségek hazájában, 100 barna lány közül 79, 100 szöke közül ellenben csupán 55 megy férjhez. Dániában és Svédországban hasonló lehetnek a viszonyok, mert ott is apadóban van a szöke típus. — Ez idő szerint Észak-Németországban legtöbb a szökek száma. Ott is azonban azt tapasztalják, hogy a szöke gyermekek haja megbarnul, mire felnőnek. Szóval fogynak, fogynak, egyre fogynak a szökek.

Szerkesztői üzenetek.

— G. B. urnak Székes-fehérvár. Óhajának csak részben tehetünk eleget, mert a másor mindig az el zó hét legvégén állítatjuk össze.
— Z. urnak Budapest. Levél meg.

Piaci árak.

— Junius 8.

Buza	10.—	10.60.
Rozs	8.—	8.25.
Árpa	7.—	7.20.
Zab	8.—	8.20.
Tengeri	5.40	5.50.
Szesz	21—	37.

Ad. 1608/1898. P. szám.

Arverési hirdetmény.

Alóírott kiküldött irnok az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében enzenel közi ré teszi, hogy a debreczeni kir. törvénysz. k. 5700/97. számú végzése által Fő Béla végrehajtható javára, Kandel Mór ellen. 319 frt tőke, ennek 1897. év aug. hó 3 napjától számítando 6% kamatai és eddig összesen 65 frt 29 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bír ilag lefoglalt és 400 frtra becsült 4 drb jármos ökörből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1608/98. P. sz. kiküldött rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Geszteréd ha'arán alperes lakásán leendő eszközésére 1898-ik év junius hó 16-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzöttik és ahhoz a venni szándékozozk ezen l. oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében legtöbbet ígérőnek becsóron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. törv.-czikk 08. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kálló, 1898. május hó 31. napján.

Benedek Lajos,
kir. bírósági irnok.

(35—1—1)

2767/1898. tk.

Hirdetmény kivonat.

A nyiregyházi kir. törvszek mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Blumberg József végrehajthatónak Lipcsei István és neje szül. Rohodi Mária végrehajtást szenvedettek ellen 362 frt 07 kr, annak 1897. évi január hó 1. napjától folyó 5% kamatai 42 frt 50 kr eddigi és 2 frt 67 krban enzenel megállapított jelenlegi, s a még felmerülendő költségek behajtása iránt folyó végrehajtási ügyben az ezen kir. törvszék területén fekvő nyiregyházi 1140. sz. tjkvben 1489 a) hrsz. foglalt és fele részben Lipcsei István és neje Rohodi Mária másik fele részben özv. Rohodi Józsefné szül. Kovács Anna tulajdonát képező félház és udvarból álló ingatlanosság az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §. c.) pontja rendelkezése értelmében egészen 600 frt becsértékben az 1898. évi junius hó 28-án d. e. 10 órakor, ezen kir. törvszék árverelő helyiségében megtartandó nyilvános árverésen becsértéken alul is elfog adatni.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Bánom pénz a becsár 10%,-a.

Nyiregyházán, 1898. márczius hó 29-én.

(36—1—1)

Borbély, kir. trv. bír.

Bolthelyiség és lakás kiadás.

Egy bolthelyiség lakosztállyal kapcsolatosan október 1-től alóírt házában kiadó.

(32—3—2)

Ferlicska Rudolf.